

Göteborgs Universitet

Statsvetenskapliga Institutionen

Politiska skandaler!

- En studie över hur medias skandalfokus påverkar människors inställning till partier i Sverige

Kandidatuppsats
i Statsvetenskap
HT 2014

Jenny Landqvist
Handledare: Jenny de Fine Licht
Antal ord: 11540

Abstract

Konsekvenserna av politiska skandaler är ett ämne som det råder skilda meningar om inom forskningen. Undersökningar har kommit fram till allt från att skandaler inte resulterar i några betydande effekter överhuvudtaget, till att de kan minska förtroendet för ett lands hela politikiska system. I den här kandidatuppsatsen undersöks hypotesen att politiska skandaler slår olika hårt mot olika partier, som en följd av i vilken utsträckning de tidigare varit involverade i skandaler. Med förklaringen att det råder skandaltrötthet kring partier som ofta figurerar i media, vilket gör människor mer likgiltiga för deras beteende, blir effekterna av skandaler därför större för partier som inte varit särskilt skandalomsusade tidigare.

Undersökningen genomfördes i form av ett experiment med fyra grupper, där två grupper fick ta del av fiktiva nyhetsartiklar med information om en skandal antingen gällande ett parti som redan är skandalomsusat eller ett som mer sällan fått negativ publicitet i media. De två andra grupperna fick ta del av neutrala artiklar gällande partierna. Därefter undersöktes till vilken grad skandalen påverkade inställningen till de båda partierna samt om det rädde en större skandaltrötthet kring det parti som ofta varit involverad i skandaler. Då resultatet inte visade någon signifikant skillnad, varken gällande inställningen till de olika partierna eller gällande graden av skandaltrötthet, fick hypotesen inte något stöd. Däremot uppstod oväntade signifikanta skillnader gällande skandaltrötthet mellan de deltagare som, för samma parti, exponerats för stimuli eller en neutral artikel. Undersökningen öppnade därför upp för nya frågeställningar inom området.

Sökord: Politiska skandaler, skandaltrötthet, media, Sverigedemokraterna,
Miljöpartiet

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Teori.....	3
2.1 Skandaler och politiska skandaler.....	3
2.2 Konsekvenser av politiska skandaler.....	4
2.3 Medias betydelse för skandaler.....	5
2.4 Skandaltrötthet.....	7
2.5 Sverigedemokraternas och Miljöpartiets roll i svensk media	10
2.6 Summering av teorin	11
3. Metod.....	13
3.1 Val av undersökningsmetod.....	13
3.2 Avgränsningar i min undersökning	14
3.3 Randomisering.....	15
3.4 Enkätens design	16
3.4.1 Enkätens frågor	17
4. Resultat	20
4.1 Bortfall av enkäter	20
4.2 Analysförberedelser.....	21
4.3 Resultat och analys av experimentet.....	22
4.3.1 Uppfattning om kritisk granskning av partierna.....	22
4.3.2 Skandalens effekt på inställning till partierna.....	22
4.3.3 Skandaltrötthet.....	24
4.3.4 Öväntade resultat	27
5. Slutdiskussion	30
5.1 Omprövning av mitt experiment	30
5.2 Slutsatser	32
Referenslista	34
Appendix	i

Tabellförteckning

Tabell 1 Kontroll av randomisering.....	21
Tabell 2 Jämförelse mellan Sverigedemokraternas grupper	23
Tabell 3 Jämförelse mellan Miljöpartiets grupper	23
Tabell 4 Jämförelse skandaltrötthet Miljöpartiet och Sverigedemokraterna	25
Tabell 5 Skillnad i skandaltrötthet mellan kontroll-och stimuligrupp Sverigedemokraterna	27
Tabell 6 Skillnad i skandaltrötthet mellan kontroll-och stimuligrupp Miljöpartiet	28

1. Inledning

I riksdagsvalet i september 2014 fick Sverigedemokraterna nära 13 % av svenska folkets röster: en ökning med mer än 7 procentenheter sedan valet 2010 (Valmyndigheten, 2014). Media har knappast varit sparsamma med negativ publicitet rörande partiet och med jämna mellanrum har det uppkommit stora nyhetsrubriker rörande allt från momsffiffel till rasistiska hatinlägg på internet. Störst rubriker fick nog ändå partiet när det avslöjades att några medlemmar i partitoppen uttryckt både rasistiska och sexistiska kommentarer för att sedan beväpna sig med järnrör mitt i centrala Stockholm (Dagens Nyheter, 2014). Liksom det självfallet finns flera olika förklaringar till Sverigedemokraternas ökade väljarstöd, visar resultatet i riksdagsvalet också att partiets väljaropinion inte verkar påverkas negativt av att den ena SD-skandalen efter den andra uppdagas.

Det här har i sin tur lett till diverse diskussioner kring *varför* skandalerna inte lyckats ge någon effekt och rubriker såsom ”*SD:s väljare bryr sig inte om skandalerna*” och ”*Därför biter inte skandaler på SD*” har även de till stor del figurerat i media (Arpi, 2014, Holender, 2012). Fokus har främst legat på att det är egenskaper hos Sverigedemokraternas väljare som är förklaringen till den uteblivna effekten: SD:s väljarkår misstror helt enkelt journalister och tror därför inte på det negativa som skrivs om partiet, då nyheterna endast är en del av den häxjakt som media bedriver gentemot Sverigedemokraterna (Arpi, 2014). Likaså menas det att skriverierna mot partiet lyckats ge Sverigedemokraterna rollen som ”underdogs”, vilket gjort det möjligt för partiet att mobilisera väljare med en antielitistisk agenda. Konsekvensen av detta har alltså blivit att Sverigedemokraterna helt enkelt tjänat på den stora medieexponeringen av partiet, detta trots att den till stor del varit negativ (Hellström, Nilsson, Stoltz 2013, 204).

En alternativ förklaring, som inte diskuterats i samma utsträckning, är idén att det kanske inte endast är Sverigedemokraternas väljare som partiets skandaler inte biter på. Kanske är det så att människor i *allmänhet* inte påverkas särskilt starkt av skandalerna kring SD, då det råder en skandaltrötthet gällande partiet.

Fenomenet skandaltrötthet innebär att människor, när de har exponerats för ett stort antal skandaler, helt enkelt vänjer sig vid skandalerna och därför inte reagerar lika kraftfullt som de annars hade gjort (Stevenson 2000, 206). Då Sverigedemokraterna i så pass stor omfattning figurerat i media är det inte helt osannolikt att det har uppstått en högre tolerans för deras skandaler. Konsekvensen av detta blir i så fall att ytterligare skandaler inte i någon större utsträckning förändrar den inställning som människor redan har till partiet, oavsett om den inställningen är positiv eller negativ.

Om det stämmer att skandaler inte påverkar uppfattningen om vissa partier på grund av att de här partierna redan varit föremål för en stor mängd negativ publicitet i media, bör det samtidigt innebära att för partier som *inte* i samma utsträckning varit involverade i skandaler så blir konsekvenserna, när de väl skrivs något negativt om dem, betydligt större. Är det så att partier vars politiker flertalet gånger avslöjats med att ha betett sig på ett felaktigt sätt kommer undan med det, samtidigt som de partier där politikerna oftast sköter sig straffas betydligt hårdare när de väl gör fel?

Syftet med min uppsats är således att undersöka om effekten av skandaler skiljer sig mellan olika partier. Jag vill studera om människors inställning till ett parti, som en konsekvens av inblandning i en skandal, varierar beroende på till vilken utsträckning partiet tidigare varit involverad i skandaler. Vidare vill jag undersöka om det i så fall beror på att det råder skandaltrötthet gällande de partier som ofta figurerar i media. Att studera skandaltrötthet i ett svenskt sammanhang bör anses relevant då tidigare forskning kring fenomenet inte varit specifikt inriktat på Sverige. I min undersökning kommer jag att utföra ett experiment där jag jämför effekterna av en skandal för ett parti som ofta varit inblandad i skandaler, och ett parti som inte i samma utsträckning varit skandalomsusat. Jag har valt partierna Sverigedemokraterna och Miljöpartiet.

2. Teori

Teorikapitlet börjar med en redogörelse av begreppen skandal och *politisk* skandal och därefter diskuterar jag kring vad politiska skandaler kan ge för konsekvenser. Vidare klargör jag för vilken roll media har för skandaler och då min undersökning är inriktad på skandaler i en svensk kontext, ger jag även en fördjupning av hur media uppfattas i Sverige. Efter det redogör jag för fenomenet skandaltrötthet för att avslutningsvis diskutera vilken roll Sverigedemokraterna och Miljöpartiet anses ha i svensk media.

2.1 Skandaler och politiska skandaler

Nationalencyklopedins (2014) generella definition av skandal är ”*Allmän (moralisk) upprördhet över ngn. anstötlig el. uppseendeväckande händelse*”. Mer specificerat förklarar John. B Thompson i boken *Political Scandal – Power and Visibility in the Media Age* (2000, 13) att skandaler är:

Actions or events involving certain kinds of transgressions which becomes known to others and are sufficiently serious to elicit a public response.

Det är alltså nödvändigt att det har skett någon typ av överträdelse för att en händelse eller ett beteende ska räknas som en skandal. Åtminstone ska allmänheten i mycket hög grad *uppfatta* det som att händelsen har skett. Trots att det finns kulturella skillnader i vad som bedöms som överträdelser finns det ändå vissa normer som, enligt Thompson, anses vara mer ”skandalkänsliga” än andra: särskilt sådant som rör sex, pengar och makt anses till större del riskera att leda till skandaler. Även *vem* som är inblandad har betydelse för om händelsen utvecklas till en skandal: människor som har en position i samhället där de representerar särskilda normer kan komma att drabbas hårt om de beter sig på ett sätt som inte är konsekvent med de värden de officiellt står för. Av den anledningen löper bland annat politiker en stor risk för att bli inblandade i skandaler. Dessutom ska den specifika händelsen, som var tänkt att hållas hemlig, blivit allmänt känd och slutligen måste vetskapen om det som skett väcka allmänhetens ogillande (Thompson 2000, 15-19).

I sin avhandling *Politiska skandaler – behandlas kvinnor och män olika i massmedier?* (2012, 10) hävdar Thomas Bromander att det inte går att ha någon generell uppfattning om vad som kan anses vara en skandal: något som vid en tidpunkt ses som ett skandalöst beteende behöver inte anses vara det vid ett annat tillfälle. Likaså menar Bromander att vad som uppfattas som en skandal kan se olika ut i olika länder, då länders etik och moral skiljer sig åt: exempelvis så får sexskandaler en enorm uppmärksamhet i USA medan det i Italien inte väcker någon särskilt stor förfäran. I Sverige har skandaler ofta en moralisk dimension, där förtroendevalda ska föregå med gott exempel och vara ärliga (Jacobsson och Löfmarck, refererad i Bromander 2012, 76).

Det finns delade meningar om vad som särskiljer politiska skandaler från andra typer av skandaler. Många anser att det räcker med att en politisk aktiv person gör något moraliskt opassande för att skandalen ska bli politisk. Andra, bland annat de mycket ansedda statsvetarna Andrei S. Markovits och Mark Silverstein, har en snävare definition. De menar att skandalen måste innefatta en överträdelse av de lagar och procedurer som reglerar utövandet av den politiska makten för att den ska anses vara politisk. Politikern måste alltså ha utnyttjat sin maktposition på ett lagstridigt sätt för att dennes handling ska definieras som en *politisk* skandal (Thompson 2000, 91).

2.2 Konsekvenser av politiska skandaler

Det råder inom forskningen mycket skilda uppfattningar om vad politiska skandaler leder till för konsekvenser och olika undersökningar har kommit fram till synnerligen olika resultat. I sin undersökning om varför Clinton-Levinskyaffären - till skillnad från Nixons Watergateskandal - knappt gav några negativa effekter alls, kom Smyth och Taylor (2003) fram till att det egentligen inte var *någon* av skandalerna som gav någon större effekt. Att Clintons affär inte resulterade i någon drastisk minskning i väljarstödet berodde främst på att landets ekonomi vid tidpunkten var väldigt stark. För Richard Nixon uppfattades konsekvenserna av Watergateskandalen vara betydligt hårdare, men egentligen handlade hans minskade popularitet till största del om att han misslyckades med att få kontroll över inflationen i landet. Skandalerna i sig, menar Smyth och Taylor, hade därför egentligen inte någon större inverkan i något av fallen.

Andra studier kring skandaler har kommit fram till helt andra resultat. Exempelvis kom Bowlers och Karp (2004) undersökning om förtroende för amerikanska kongressledamöter och brittiska parlamentsledamöter fram till resultatet att allmänhetens vetskap om skandaler påverkar såväl inställningen gentemot ledamöterna som till kongressen alternativt parlamentet som helhet.

I Jürgen Maiers experimentella studie (2010) om skandalers inverkan på politiskt stöd - vilken gjordes på studenter i samhällsvetenskap i Tyskland - drogs slutsatsen att skandaler minskar stödet både för den berörda politikern och för politiker i allmänhet. Likaså minskade stödet för politiska partier, oavsett om de varit inblandade i skandalen eller inte. Däremot minskade varken förtroendet för institutioner eller för demokratin i sig. I en studie gjord av Gissur Ó Erlingsson och Jonas Linde (2011) drogs däremot slutsatsen att det visst finns ett samband mellan uppfattning om politikers inblandning i korruption och en minskad tilltro till de politiska institutionerna och det politiska systemet i allmänhet. Erlingsson och Linde menar att detta långsiktigt skulle kunna leda till att legitimiteten för demokratin urholkas.

Vissa forskare menar att politiska skandaler framförallt har kortsiktiga effekter på väljaropinionen. Mikael Perssons och Anders Sundells undersökning (2011), om förändringar i opinionsstödet i anslutning till 16 av de största skandalerna i Sverige sedan 1970-talet, visade resultatet att opinionsstödet för det inblandade partiet blev signifikant mindre i opinionsmätningar gjorda direkt efter skandalen, men att den signifikanta effekten i senare mätningar försvunnit. Deras slutsats är därför att det är på kort sikt som skandaler får konsekvenser, men att de långsiktiga effekterna förblir relativt små. Detta resonemang har dock fått mothugg av Magnus Hagevi, som i en artikel i Smålandsposten (2012) skrev att det faktum att vi inte kan veta vilket väljarstöd partiet hade haft om skandalen inte hade ägt rum, gör att vi inte kan veta om skandalen gett en långsiktig effekt eller inte.

2.3 Medias betydelse för skandaler

Innan medias framväxt var de politiska ledarna överhuvudtaget inte synliga för majoriteten av de människor de styrde över. I dagens samhälle är det istället inte möjligt för politiker att själva styra över sin offentlighet och de måste därför anpassa

sitt agerande utefter det. Det här fenomenet kallas för "mediated visibility" och har både inneburit nya möjligheter och nya risker för politiker: samtidigt som kommunikationsmöjligheten gör det möjligt för dem att nå ut till massorna på ett sätt och i en utsträckning som aldrig förr, har även risken ökat för att sådant som politikerna helst vill hålla hemligt också blir offentligt. (Thompson 2001, 151-152, 159, 169, 176).

John B. Thompson menar att medias framväxt även har utvecklat en ny typ av skandaler som han kallar för "mediated scandals". Den här typen av skandaler existerar inte självständigt från media, och medias roll är inte heller enbart att rapportera om dem. (Thompson 2000, 31, 61). Media är istället med och styr skandalernas utveckling och ges även makten att tolka dem. Detta leder inte bara till att skandaler kan förstöras upp utan också till att olika skandaler kan ges olika mycket uppmärksamhet, beroende på hur media väljer att fokusera (Bromander 2012, 73). Det är helt enkelt media som har makten att omvandla ett dolt felaktigt handlande till ett skandalöst beteende och det är de som bestämmer om en skandal existerar eller inte (Waisboard 2004, 1077, 1779). Genom medias ökade makt har även relationen mellan journalister och politiker förändrats och politiker har tvingats att anpassa sig till att det är media som nu styr över kommunikationen med medborgarna. (Esaiasson & Kumlin 2012, 264-265).

I Sverige brukar medierna kallas för den tredje statsmakten, och de har till uppgift att granska de två övriga statsmakterna: riksdag och regering (Sveriges Riksdag, 2014). Då media kan anses ha rollen som allmänhetens bevakare av den politiska makten, och ska kontrollera så att politiker inte utnyttjar sin ställning eller att de inte lever upp till de krav som ställs på dem, bör det därför ses som viktigt ur demokratisk synvinkel att allmänheten också har ett förtroende för att media sköter sitt jobb.

Resultatet från en undersökning från 2012, genomförd av SOM-institutet i samarbete med TNS Sifo, visar att svenska folket överlag har ett högt förtroende för svensk media, men att förtroendet för journalister däremot ligger på en låg nivå. Undersökningen visar även att rödgröna sympatisörer är något mer positivt inställda till journalister än vad övriga svenskar är (Förtroendebarmetern, 2012).

I *Svenska Journalister 1989-2011* (2012, 101-107) visar Kent Asp samtidigt att Miljöpartiet och Vänsterpartiet är klart överrepresenterade i den svenska journalistkåren. I samma undersökning framkommer det att Sverigedemokraterna är mycket svagt representerade, då bara 1 % uppgav att Sverigedemokraterna var det parti de tyckte bäst om. Asp menar även att journalistkåren är en yrkesgrupp där yrkesutövningen kan påverkas av politiska värderingar och där möjligheten att nå ut med sina tolkningar till ett stort antal människor är hög. Hur journalister väljer att lägga upp sin verksamhet kan därför få stora inverknings. Även om Asp inte konkret hävdar att journalister inte håller sig objektiva i sitt yrkesutövande, menar han ändå att journalisternas maktinflytande är något som man bör ha i åtanke.

2.4 Skandaltrötthet

Fenomenet skandaltrötthet, *scandal fatigue*, har till stor del sitt ursprung i en teori gällande relationen mellan media och moral och medias roll som moralskapare. I boken *Media, Culture and Morality* (2004) redogör Keith Tester för hur det är tack vare media som frågor gällande moral skapas och uttrycks i de moderna sociala och kulturella situationerna: genom media blir människor uppmärksammade på sina skyldigheter som medmänniskor och får därför en uppfattning om vad som är rätt och fel. Samtidigt menar Tester att det även kan finnas en baksida med medias stora moralfokus. Tester påstår att ju mer vi exponeras för världens hemskheter, såsom svält, ju mindre påverkas vi av dem. Människor blir så vana vid sådant som borde väcka moraliska reaktioner att vi istället blir bedövade. Resultatet blir helt enkelt det omvända: istället för att väcka medkänsla så förhindrar media oss att känna solidaritet.

Liksom den ständiga påminnelsen om sådant som krig och svält kan leda till *compassion fatigue*, kan ständiga nyhetsrapporteringar om skandaler leda till ett tillstånd av skandaltrötthet. (Waisbord 2004, 1091). Den ökade roll som skandaler fått i den politiska kulturen gör att människor blir härdade och vana vid dem (Thompson 2000, 117). Detta kan leda till en cynisk likgiltighet och att människor helt enkelt slutar bry sig om skandaler (Stevenson 2000, 106). Det finns olika förklaringar till den här likgiltigheten: bland annat att människor vänjer sig vid att politiker med jämna mellanrum beter sig dåligt, vilket gör att de helt enkelt accepterar att det är

såhär politiker är. Dessutom kan det finnas en uppfattning om att media har en tendens att överdriva och lägga för stort fokus på skandaler, vilket gör att människor blir kritiska till det media skriver (Esaiasson & Kumlin 2012, 11).

I studien *Den svenska korruptionen* menar Gissur Ó Erlingsson och Jonas Linde att svenska folket tror att korruption är ett alltmer växande samhällsproblem och att det finns en utbredd uppfattning om att kommunala politiker och tjänstemän utnyttjar sin ställning för egen eller närståendes vinning (Erlingsson & Linde 2011, 14-16). I en debattartikel i Sydsvenska Dagbladet (2011) hävdar Gissur Ó Erlingsson dessutom att detta är ett resultat av den ständiga nyhetsrapporteringen kring politiker som fifflar. Inte bara överskattar människor utbredningen av korruption och oetiskt beteende: antagandet leder även till en ökad acceptans för den här typen av maktmissbruk och till att människors egna attityder till att följa regelverken förändras i negativ riktning. Detta får stöd av uppgifter från en SOM-undersökning (2011), som gjordes kort tid efter *Uppdrag Granskning*s avslöjande om Muthärvorna i Göteborg. Resultatet visade att acceptansen för erbjudande av gåvor och tjänster som en del av i att försöka vinna offentliga upphandlingar var större hos göteborgare än övriga svenskar. Författarna menar att detta kan ses som ett indirekt stöd för idén att det sker en normförskjutning mot en ökad acceptans för korruption, som konsekvens av uppfattningen om att korruption är vanligt förekommande (Oscarsson och Bauhr, 92).

Det finns relativt lite forskning som uttryckligen fokuserat specifikt på just skandaltrötthet. En av de mer kända studierna inom området är Silvio R. Waisbords undersökning *Scandals, Media, and Citizenship in Contemporary Argentina* (2004, 1072), där Waisbord tar upp ett antal skandaler i Argentina under 1990-talet. Bland annat fokuserar han på den stora så kallade *Arms Scandal* som bröt ut 1995 och handlade om att den argentinska regeringen sålt vapen till Ecuador under kriget mellan Ecuador och Peru, detta trots att Argentina officiellt hade haft en neutral roll och försökt få parterna att förhandla. Skandalen utvecklades ytterligare och allt fler avslöjanden uppdagades. Waisbord pekar på att trots att *the Arms Scandal* fick ett mycket stort nyhetsvärde och fokus från journalisterna, blev inte medborgarna särskilt exalterade över skandalen. Opinionsmätningar visade att medborgarna inte var särskilt intresserade och någon allmän mobilisering, som är ett traditionellt uttryck för opinionen i Argentina, ägde aldrig rum.

Samtidigt som detta tyder på en sorts politisk apati hos folket påpekar Waisbord att när det har gällt andra typer av skandaler, i synnerhet skandaler gällande mänskliga rättigheter, så har medborgarna dock varit mycket aktiva och deltagit i aktioner för att yttra sina åsikter (s. 1089-1090). Förklaringen till detta menar Waisbord är att *The Arms Scandal* bara var ytterligare en i raden av korruptionsskandaler gällande den argentinska makteliten. Media har helt enkelt varit för framgångsrika i att ge medborgarna uppfattningen att korruptionen är utbredd. Konsekvensen av det blir att nya skandaler känns som déjà vu för de överstimulerade och uttråkade medborgarna som inte på något sätt blir motiverade till att agera. Det råder helt enkelt *skandaltrötthet* kring den här typen av skandaler. (Waisbord 2004, 1089-1091).

Medan Waisbord i sin studie endast fokuserat på hur det argentinska folket reagerade på olika skandaler, har Peter Esaiasson och Staffan Kumlin i sin studie *Scandal Fatigue? Scandal Elections and Satisfaction with Democracy in Western Europe, 1977–2007* (2012) undersökt en bredare aspekt av skandaltrötthet genom att studera vilken inverkan skandaler runt om i Västeuropa haft när de uppdagats i anslutning till val, så kallade scandal elections. Resultatet från deras studie visar att ju fler skandaler, desto mindre effekt ger dem: i de länder där skandaler varit mer ovanliga gav de en större effekt än där antalet skandalval förekommit flertalet gånger tidigare. Resultatet visar även att skandaler påverkar mer om det är flera politiska partier som är involverade medan skandaler endast rörande enskilda partier eller enskilda politiker knappt påverkar alls. Eftersom skandaler med flera partier är mycket ovanliga medan skandaler med enskilda partier eller politiker är de vanligaste så stödjer detta hypotesen om skandaltrötthet. Slutsatsen kan dras att människor inte blir generellt distanserade och okänsliga för alla typer av skandaler: istället reagerar människor olika starkt beroende på skandalens natur (Esaiasson & Kumlin, 2012, 278-280).

Både Waisbords och Esaiassons & Kumlins studier har alltså kommit fram till att det inte råder någon *generell* skandaltrötthet, där människor är trötta på alla typer av skandaler. Istället gäller tröttheten sådana skandaler som blivit alltför vanliga. I en svensk kontext bör mutskandaler därför kunna ses som en typ av skandal som det möjligtvis kan råda trötthet kring, då de tidigare nämnda undersökningarna visar på en uppfattning hos svenskar om att mutor blir allt vanligare.

2.5 Sverigedemokraternas och Miljöpartiets roll i svensk media

Sverigedemokraterna är ett parti som under flera år varit starkt förknippade med skandaler. Före riksdagsvalet år 2006 var Sverigedemokraterna dock ett relativt anonymt parti inom svensk media. Partiet uppfattades endast som en omogen rörelse med dragning mot det neonazistiska hållet, och det lades därför inte särskilt mycket fokus på dem. Trots att Sverigedemokraterna visserligen inte lyckades få tillräckligt många röster för att komma in i riksdagen i valet 2006, fick partiet genom sina stora framgångar i valet ändå en helt ny ställning. Sverigedemokraterna ansågs nu som ett väsentligt parti i den offentliga debatten: detta då både partiet i sig och dess politik ansågs kontroversiellt. Medias intresse för Sverigedemokraterna växte därför enormt efter valet 2006 (Hellström, Nilsson, Stoltz 2012, 186, 188).

Det finns delade meningar om ifall Sverigedemokraterna har en särställning inom svensk media, där de, i förhållande till sin storlek, fått mer publicitet än andra partier. Enligt journalisten och författaren Niklas Orrenius är nyheter rörande Sverigedemokraterna ofta baserade på negativa antaganden om partiet och dess väljare (Hellström, Nilsson, Stoltz 2012, 204). Andra hävdar motsatsen, såsom Stig-Björn Ljunggren och Jonas Nordstrand, som i sin studie *Sverigedemokraterna och Medierna* (2010) menar att medierna inte gått till hårdare angrepp mot Sverigedemokraternas politiker än mot andra politiker och att media haft en godtagbar blandning av ”neutral” rapportering om partiet. En undersökning gjord av TNS Sifo (2014) visar däremot att mellan perioden 13 januari till 1 april 2014 var Sverigedemokraterna, efter Moderaterna, det parti som det publicerats flest negativa toppnyheter om i förhållande till positiva toppnyheter. Likaså menar Anders Hellström m.fl., i den tidigare nämnda studien, att tryckt media skapat en arena där den majoritet av svenska folket som ogillar Sverigedemokraterna mer än något annat parti har möjlighet att uttrycka sina antipatier gentemot partiet.

Den tidigare nämnda Sifo-undersökningen från 2014 visade även att Miljöpartiet var det enda riksdagsparti som det, under den nämnda tidsperioden, inte publicerades någon negativ nyhet alls om i de medier som granskades i undersökningen. Om detta berodde på att journalisterna medvetet valde att inte granska Miljöpartiet vilket, som

tidigare nämnt, är ett av de partier som har flest anhängare inom journalistkåren, eller om det helt enkelt inte fanns något negativt att lyfta fram gällande Miljöpartiet, går inte att säga. Klart är dock att det skrivits betydligt mer negativt om Sverigedemokraterna än om Miljöpartiet. Då det redan försiggår diskussioner i den allmänna debatten kring om journalister favoriserar Miljöpartiet (SVT Opinion, 2014), och studier samtidigt visar att allmänheten har lågt förtroende för journalistkåren, finns det därför en risk att människor åtminstone *uppfattar* det som att journalister inte är helt opartiska i sina nyhetsskildringar. Det här i sin tur kan säkerligen även påverka hur människor uppfattar medias rapportering om skandaler.

2.6 Summering av teorin

Tidigare forskning har alltså nått synnerligen olika resultat vad gäller konsekvenser av skandaler: medan en del forskare kommit fram till att skandaler knappt påverkar alls, hävdar andra istället raka motsatsen. Det råder även delade meningar om huruvida skandaler leder till långsiktiga eller kortsiktiga konsekvenser samt om det enbart är enskilda politiker och politiska partier som tappar i förtroende eller om även tilltron till det politiska systemet som helhet minskar. De här olika utfallen visar på att skandaler inte alltid leder till samma typ av reaktioner hos allmänheten: det måste därför finnas faktorer som påverkar vilka effekter skandaler ger.

Enligt John B. Thompson så har medias framväxt gjort att så kallade ”mediated scandals” utvecklats. Detta innebär att media har makten att själva kontrollera och tolka skandaler. Media har därför möjligheten att styra hur skandaler framställs, vilket kan resultera i att skandaler förstoras upp och beskrivs som mer spektakulära än de kanske egentligen är. Det är inte helt orimligt att anta att detta ibland kan få människor att bli tveksamma till vilket motiv media egentligen har: är deras konkreta syfte verkligen att skydda människor från politiskt maktmissbruk eller tänker de främst på att sälja lösnummer? En möjlig konsekvens av detta kan bli att människor inte alltid tar det media skriver så seriöst, särskilt inte när det gäller skandaler rörande partier som varit föremål för skandaler många gånger tidigare. En undersökning från TNF Sifo från 2014 visade att Sverigedemokraterna är ett parti som till stor del får negativ uppmärksamhet i media. Det har också förts diskussioner om huruvida

Sverigedemokraterna har en särskilt utsatt position i media. Samma Sifo-undersökning visade även att Miljöpartiet inte fick någon negativ uppmärksamhet alls i media under samma tidsperiod. Miljöpartiet är även ett parti som är överrepresenterat i den svenska journalistkåren.

Som också nämnts i teorin så finns det en uppfattning om att korruption är vanligt förekommande i Sverige och att det, i samspel med detta, råder en ökad tolerans för den typen av beteende. Statsvetaren Gissur Ó Erlingsson menar att förklaringen till både uppfattningen om, och den ökade acceptansen för, den här typen av uppförande är medias ständiga nyhetsrapporteringar om politiker som fifflar. Rapporteringen har helt enkelt resulterat i en tillvänjning av ett sådant beteende.

Skandaltrötthet innebär att människor helt enkelt slutar reagera på och bry sig om skandaler eftersom de exponerats för mycket för dem. Studier som gjorts har dock visat att det inte råder *generell* skandaltrötthet utan att det är just de typer av skandaler som är alltför vanligt förekommande som människor är trötta på och känner sig likgiltiga inför. Det finns olika förklaringar till varför skandaltrötthet uppstår: det kan bero på att människor tycker att media, genom sin stora fokusering, överdriver och förstorar upp skandaler samt att människor genom tillvänjning får en ökad acceptans för att politiker beter sig ohederligt, och därför inte dömer dem lika hårt som de hade gjort om det varit ovanligt med den här typen av beteende hos politiker.

Utifrån den teori jag har utgått från är det rimligt att tro att partier kan drabbas olika hårt av skandaler. Då negativa nyheter om Sverigedemokraterna ofta cirkulerar i media, är det troligt att det råder en större skandaltrötthet gällande dem än gällande Miljöpartiet. Miljöpartiets skandaler bör därför ge större effekter. Genom min studie vill jag alltså inte, som den tidigare nämnda forskningen, undersöka om graden av skandaltrötthet skiljer sig åt beroende på *typ* av skandal (det vill säga vad skandalen handlar om eller hur ”konstellationen” av inblandade ser ut), utan snarare om det kan skilja sig åt beroende på *vem* som är inblandad.

3. Metod

I metodkapitlet behandlar jag först vilken undersökningsmetod jag valt att använda och varför, för att sedan redogöra för de avgränsningar jag kommer att ha i min undersökning. Efter det kommer jag diskutera den randomisering jag kommer göra, för att slutligen redogöra för hur min enkät kommer att utformas.

3.1 Val av undersökningsmetod

För att undersöka om min hypotes att människor är mer toleranta för skandaler rörande partier som ofta får negativ publicitet, har jag valt att utföra ett experiment. Experiment är en mycket passande design för att undersöka de direkta effekterna av en viss förklaringsfaktor: genom att med manipulation utsätta grupper för olika stimuli går det tydligt att se om det finns ett kausalt samband mellan den oberoende och beroende variabeln. Genom randomisering förhindras samtidigt alternativa tänkbara förklaringsfaktorer att påverka resultatet. (Esaiasson et al. 2012, 327). Jag anser att experiment, för min undersökning, är att föredra framför andra typer av design. Exempelvis hade det med en vanlig enkätundersökning varit betydligt svårare att avgöra om det verkligen är just partiets inblandning i skandaler som styr deltagarnas uppfattning när de svarar på frågorna, då en sådan studie inte sker i direkt anslutning till en skandal. Att de istället endast "tänker tillbaka" på skandaler kan resultera i att de tror att de uppfattar det på ett sätt som inte stämmer överens med hur det verkligen är.

Jag har i mitt experiment valt att använda mig av en endast-efterdesign, d.v.s. att mätningen endast sker efter att mina grupper utsatts för stimuli. Anledningen är att jag inte vill riskera att en före-mätning påverkar försöksdeltagarnas svar i efter-mätningen. För att med en endast-efterdesign kunna mäta om det uppstår skillnader i inställning till partiet - som konsekvens av partiets grad av tidigare negativa publicitet - kommer jag i praktiken att utföra två parallella experiment: ett med ett parti som har en historia av att ha varit inblandad i många skandaler, det vill säga Sverigedemokraterna, samt ett med ett parti som inte har en historia av att ha varit inblandad i många skandaler, i det här fallet Miljöpartiet. Varje experiment består därför av en experimentgrupp som utsätts för stimuli, det vill säga tar del av

information om en politisk skandal rörande det ena eller andra partiet. Experimenten består även av var sin kontrollgrupp som endast tar del av *neutral* information om respektive parti. Detta är nödvändigt för att kunna mäta skillnaden i inställning till ett visst parti mellan de som har och inte har utsatts för stimuli, samt jämföra om den skillnaden skiljer sig åt beroende av vilket parti det rör sig om. Deltagarna kommer att få ta del av sina stimuli i form av fiktiva nyhetsartiklar. Även de båda kontrollgrupperna kommer att få läsa var sin neutral nyhetsartikel, där alltså den ena handlar om Sverigedemokraterna och den andra om Miljöpartiet. Eftersom kontrollgruppernas artiklar kommer vara neutrala är de därför tänkta att inte väcka några starka reaktioner hos läsarna vad gäller inställningen till partiet.

3.2 Avgränsningar i min undersökning

Att jag i min studie valt ut två riksdagspartier beror främst på att det bör anses ha en stor samhällelig relevans att undersöka hur media påverkar vår inställning till partier som har så pass betydande inverkan på samhället. Det är dessutom troligare att deltagarna har en uppfattning och åsikt om riksdagspartier än mindre, mer okända partier. Att jag valde just partierna *Sverigedemokraterna* och *Miljöpartiet* beror, som tidigare nämnt, på att det är två partier som till stor del skiljer sig åt i graden av negativ publicitet i media, vilket gör det troligare att den effekt jag förväntar mig kommer att uppstå. Min hypotes är alltså att det kommer finnas en signifikant skillnad i inställningen till Miljöpartiet, såtillvida att inställningen blir mer negativ som konsekvens av skandalen. Den här skillnaden i inställning kommer inte uppstå för Sverigedemokraterna.

Då *inställning* i sig är en bred definition väljer jag att specificera det till i vilken utsträckning man tycker bra eller dåligt om partiet samt i vilken utsträckning man har förtroende för partiet. Jag anser att detta är sådant som till stor del kan peka på om deltagarna potentiellt kan tänka sig rösta på partiet och då det samhälleliga utgångsläget i min undersökning har varit att Sverigedemokraterna ökat i väljarstöd trots en stor mängd skandaler, är det därför den här inriktningen jag väljer att fokusera på.

Då jag vill kunna dra slutsatser om hur medlemmar av den svenska befolkningen påverkas av politiska skandaler, är det önskvärt att ha ett så varierat urval som möjligt. För att kunna dra generella slutsatser är det nödvändigt att olika typer av människor från det svenska samhället är representerade. En stor mångfald är också av relevans för att kunna dra slutsatsen att det verkligen är mina stimuli som påverkar hur försöksdeltagarna i mitt experiment reagerar. Jag har därför valt att utföra mitt experiment på Centralstationen i Göteborg, då detta är en plats där det befinner sig en stor mängd olika människor. Det finns visserligen en risk att deltagarna i mitt experiment till största del kommer vara människor från Göteborgsområdet men samtidigt anser jag att den risken är mindre på Centralstationen, där folk är på resande fot, än på många andra platser i Göteborg. Då det, som nämnts i teorikapitlet, finns undersökningar som tyder på att göteborgare har en större acceptans för mutor än vad övriga svenskar har, är det därför önskvärt att inte endast göteborgare är representerade i undersökningen.

3.3 Randomisering

Eftersom det är av mycket stor vikt för den interna validiteten att det inte finns några systematiska skillnader mellan svarspersonerna inom de olika grupperna, använder jag mig av ett randomiseringsprogram för att bestämma ordningen på enkäterna. Detta gör att de olika artiklarna blandas i en slumpmässig ordning där det helt osystematiskt avgörs vilken deltagare som får läsa vilken artikel.

För att kontrollera så att det verkligen blir ett blandat urval i de olika grupperna kommer jag också att ha med ett antal kontrollfrågor som deltagarna får svara på innan de läser sina nyhetsartiklar. Dessa frågor gäller *kön*, *ålder*, *utbildningsnivå* samt hur personen ställer sig på den politiska *vänster-högerskalan*. Detta är variabler som i tidigare studier visat sig ha kunnat påverka hur människor ställer sig i olika politiska frågor. Självklart kan även fler frågor anses vara bra att ha med, men då det krävs en avgränsning anser jag att de här frågorna är tillräckliga för att kontrollera att alla fyra grupper har ett blandat urval.

För att experimentet ska kunna anses ha validitet är det avgörande att deltagarna verkligen uppfattar och reflekterar över det stimuli som de, med hjälp av slumpen, har

tilldelats. Efter att de har läst artiklarna kommer svarspersonerna därför få svara på två kontrollfrågor för att jag ska kunna kontrollera att de verkligen förstått vad de läst. Jag frågar därför om *partitillhörighet* och vad *artikeln handlade om*. Om svarspersonen inte uppfattar partitillhörigheten kommer jag inte kunna mäta det jag vill mäta, d.v.s. om inställningen skiljer sig beroende på om artikeln handlar om en Sverigedemokrat eller en Miljöpartist. Att kontrollera för att deltagarna även förstår artikelns innebörd är också av mycket stor relevans: om svarspersonen överhuvudtaget inte insett att artikeln exempelvis handlar om en skandal är deras svar irrelevanta för min undersökning då syftet trots allt är att mäta inställningen till partiet som konsekvens av just skandalen.

3.4 Enkätens design

Alla grupper kommer att börja med att få svara på de ovan nämnda fyra kontrollfrågorna för randomiseringen. Då detta är relativt enkla frågor att svara på, blir de förhoppningsvis något av en ”uppvärmning” inför den riktiga undersökningen.

Efter detta får deltagarna läsa den nyhetsartikel som tilldelas dem genom slumpen. För att vara säker på att det endast är mina stimuli som påverkar, är de båda fiktiva skandalartiklarna identiska bortsett från just partitillhörigheten. Den politiska skandalen i fråga handlar om en kommunpolitiker som låtit sig mutas. För att det inte ska råda någon tvekan om att det rör sig om en *politisk* skandal anser jag att en muta är den mest optimala skandalen, då detta är ett tydligt tecken på missbruk av maktposition. Dessutom, som tidigare nämnt, visar undersökningar att mutor är något som en stor del av befolkningen uppfattar är förekommande, särskilt på kommunal nivå. Det är därför troligt, om det är någon typ av skandal som det råder skandaltrötthet kring, att mutskandal är just en sådan skandal. Visserligen är Sverigedemokraterna inte i första hand förknippade med skandaler rörande just mutor, men då typen av skandaler kring partiet varit av stor variation, är det troligt att även en mutskandal rörande Sverigedemokraterna uppfattas som realistisk. Att jag valde kommunal nivå är för att det gör det lättare att skriva en fiktiv berättelse utan att peka ut någon. Det är mer troligt att deltagarna vet namnen på riksdagsledamöter än kommunpolitiker och att använda mig av namnet på en verklig politiker är både

oetiskt och ökar risken att deltagarens tidigare inställning till den politikern påverkar resultatet.

Även de neutrala artiklarna är identiska med varandra, bortsett från partitillhörigheten. Artikeln handlar om hur det specifika partiet vill förbättra matkvaliteten på ett kommunalt äldreboende, vilket är ett ämne som både Sverigedemokraterna och Miljöpartiet tagit upp i sina partiprogram och därför inte bör uppfattas som särskilt chockerande. Det finns möjligtvis en risk att läsarna uppfattar artikeln som positiv snarare än neutral, men då jag inte vill riskera att artikeln inte verkar trovärdig, är detta ändå att föredra framför en artikel som inte har någon direkt innebörd överhuvudtaget. Det ska tilläggas att det i slutet av varje enkät tydligt står att artiklarna som deltagarna läst är fiktiva, även om de är baserade på verkliga händelser. Alla fyra artiklar finns att läsa i Appendix.

3.4.1 Enkätens frågor

För att mäta den beroende variabeln *inställning till parti* får deltagarna, efter att de läst sina artiklar och svarat på kontrollfrågorna rörande artikelns stimuli, svara på två frågor angående just inställningen:

- *Vilken är din uppfattning om följande partier?*

samt

- *I vilken utsträckning känner du förtroende för följande partier?*

De här frågorna får deltagarna besvara på en sjugradig skala med alternativ från ”tycker mycket illa om partiet” till ”tycker mycket bra om partiet” för första frågan och alternativ från ”inget förtroende alls” till ”mycket stort förtroende” för andra frågan. Deltagarna kommer ange sin inställning till alla åtta riksdagspartier, men jag kommer endast att analysera svaren för frågorna om Sverigedemokraterna och Miljöpartiet. Visserligen kan det anses vara en aning överväldigande med alla åtta riksdagspartier, men då jag inte vill att det ska vara alltför uppenbart att det är just Sverigedemokraterna och Miljöpartiet jag är intresserad av är detta nödvändigt.

Anledningen till att jag valt att inkludera både *uppfattning* och *förtroende* för att mäta inställning är, som tidigare nämnt, att jag anser att detta är bra frågor för att mäta om deltagaren potentiellt kan tänka sig rösta på partiet. Jag anser också att är en fördel att ha med mer än en fråga för att mäta inställningen, då jag vill vara säker på att deltagarna verkligen reflekterat över sina svar: om de svarar helt olika på de två frågorna har de troligtvis inte reflekterat särskilt mycket över vad frågorna handlade om.

För att min hypotes ska stämma är det också viktigt att kontrollera om deltagarna verkligen uppfattar att Sverigedemokraterna till större del granskas kritiskt i media än vad Miljöpartiet gör. För att mäta detta har jag valt att ställa frågan

- *I vilken utsträckning anser du att följande partier blir kritiskt granskade i media?*

Även här är det en sjugradig skala och alla åtta riksdagspartier är inkluderade.

Då jag vill undersöka om skandaltrötthet kan anses vara en förklaring till - om nu min hypotes visar sig stämma - att människor inte påverkas lika starkt av skandaler rörande partier som ofta får negativ publicitet, har jag även med ett antal frågor för att mäta detta. Med frågan

- *I vilken utsträckning blev du förvånad över nyheten?*

mäter jag ifall deltagarna blir mer överraskade av nyheten om den specifika skandalen när det rör sig om Miljöpartiet än när det rör sig om Sverigedemokraterna. Skulle så vara fallet kan det antas att deltagarna, genom den ständiga nyhetsrapporteringen, vant sig vid att Sverigedemokraterna är involverade i skandaler och därför inte bryr sig lika mycket om deras skandaler. Grupperna får även svara på frågan

- *I vilken utsträckning anser du att media fokuserar **för mycket** på skandaler?*

Detta för att urskilja ifall det råder någon skillnad i den här uppfattningen mellan de som läst om Sverigedemokraterna eller Miljöpartiet. Om de som precis läst om en skandal rörande Sverigedemokraterna i större utsträckning anser att media fokuserar för mycket på skandaler, kan det antas att de, genom att de exponerats för *ytterligare* en skandal om ett parti som ofta figurerar i media, är mer trötta på medias skandalfokus än de som fick läsa om Miljöpartiets skandal.

Med de här två frågorna fångar jag upp de olika vinklar av skandaltrötthet som nämnts i teorikapitlet. Dessa är att människor, genom att redan ha utsatts för en stor mängd skandaler, har så pass låga förväntningar på politiker att de inte bryr sig om ifall politikerna beter sig felaktigt ytterligare en gång, samt att de inte bryr sig om nya skandaler eftersom de anser att media har en överdriven och orimlig fokusering vid dem. Genom att ställa båda frågorna ges det möjlighet att urskilja om skandaltröttheten till större del beror på den ena eller andra anledningen.

De två stimuligrupperna kommer även svara på frågan

- *Hur allvarlig anser du att den här skandalen är?*

Detta för att jag ska kunna urskilja om det råder någon skillnad i uppfattningen om skandalens allvarlighetsgrad, vilket även det är en viktig punkt för att se om reaktionen på skandalen skiljer sig beroende på vilket parti som är inblandat.

4. Resultat

Följande kapitel kommer behandla resultatet av min undersökning, där jag först diskuterar vilka enkäter som jag valt att inte inkludera. Efter detta kommer jag att gå igenom urvalet och randomiseringen, för att slutligen analysera själva resultatet av min studie.

4.1 Bortfall av enkäter

Av de 200 enkäter som delades ut har jag valt att utesluta 24 stycken från vidare analys. De enkäter jag valde att inte inkludera var sådana där svarspersonen inte svarat på någon utav de riktiga undersökningsfrågorna, vilket var fallet för 14 enkäter. Dessutom var det 2 stycken svarspersoner som var under 16 år, vilket jag, ur ett etiskt perspektiv, ansåg var en för ung ålder för att ingå i experiment utan förmyndares tillstånd. Utöver detta fick 8 enkäter räknas bort då svarspersonerna inte svarade rätt på de båda kontrollfrågorna rörande stimuli. Jag ansåg det rimligt att helt och hållet ta bort dessa enkäter då det inte är möjligt att mäta det jag vill mäta om inte personerna påverkats av stimuli, vilket de inte kan ha ansetts gjort om de inte uppfattat artiklarna på rätt sätt.

Något som är relevant att notera är att det främst var deltagare som läst de neutrala artiklarna som svarade fel på artikelns kontrollfrågor. Hela 5 av 8 enkäter med fel svar kom från de som läst den neutrala artikeln rörande Sverigedemokraterna. På 3 av dessa hade svarspersonerna svarat att det rörde sig om en skandal istället för förbättrad matkvalitet. Självklart går det inte att utesluta att misstaget endast berodde på slumpen, men det går heller inte att låta bli att fråga sig om människor helt enkelt är så vana vid att artiklar rörande SD handlar om just skandaler, att de antog att även den här artikeln handlade om det.

På det hela taget betraktar jag inte att bortfallet på 24, utav 200, enkäter kommer orsaka någon större problematik för mitt resultat. Då det i experiment rekommenderas att vara minst 30 deltagare i varje grupp (Esaiasson et al. 2012, 331-332), och ingen av mina grupper hade färre än 40 svarspersonen, anser jag att jag har haft ett tillräckligt antal deltagare för att kunna dra slutsatser utifrån mitt experiment.

4.2 Analysförberedelser

Av de sammanlagt 173 deltagare som angav sitt kön så var 56 % kvinnor. Det medverkade alltså ungefär lika många män som kvinnor i experimentet. Vad gäller ålder så var det betydligt fler unga än äldre som valde att ställa upp i undersökningen då det, av de 174 personer som svarade på frågan, var hela 41 % inom åldersspannet 16-25 år men endast 17 % inom åldersspannet 65-90 år. Resultatet gällande utbildningsnivå på deltagarna visade att av de 176 personer som svarade på frågan så ingick hela 65 % i kategorin *Eftergymnasial utbildning* medan endast 6 % ingick i kategorin *grundskoleutbildning eller lägre*. Av de 176 personer som svarade på frågan om hur de ställde sig på den politiska vänster-högerskalan ställde sig 40 % på vänstersidan medan endast 24 % ställde sig på högersidan. Det är alltså betydligt fler av de svarande som uppfattade sig som vänsterorienterade. Resterande svarade att de varken stod till höger eller vänster på den politiska skalan.

Det viktiga för att kunna vara säker på att det är mina stimuli, och inget annat, som påverkar eventuella skillnader mellan grupperna i mitt experiment är att grupperna är tillräckligt lika varandra. För att kontrollera att det inte råder några signifikanta skillnader i medelvärdet mellan grupperna gör jag en envägs variansanalys, ANOVA. För att skillnaderna ska anses vara signifikanta ska signifikansnivån vara 0,05 eller lägre. Som vi ser i Tabell 1 nedan så har ingen av kontrollvariablerna fördelat sig signifikant olika i de fyra grupperna. Randomiseringen har varit lyckad och vi kan därför vara säkra på att eventuella skillnader mellan grupperna endast beror på mina stimuli.

Tabell 1 Kontroll av randomisering

	Medelvärde <i>Kontrollgrupp Miljöpartiet</i>	Medelvärde <i>Stimuligrupp Miljöpartiet</i>	Medelvärde <i>Kontrollgrupp Sverigedemokraterna</i>	Medelvärde <i>Stimuligrupp Sverigedemokraterna</i>	Sign. F- värde
1. Könsfördelning mellan män och kvinnor	0,58	0,48	0,51	0,67	0,29
2.Åldersfördelning	2,20	2,27	2,00	2,15	0,72
3.Utbildningsnivå	2,51	2,73	2,60	2,53	0,32
4.Vänster- Högerskala	1,71	1,83	1,88	1,93	0,57

*= $p < .05$

4.3 Resultat och analys av experimentet

I det här avsnittet tar jag upp fyra olika aspekter av mitt resultat: först kontrollerar jag om det finns en signifikant skillnad i uppfattningen om till vilken grad Sverigedemokraterna och Miljöpartiet blir kritiskt granskade i media. Därefter går jag igenom om det har uppkommit skillnader i inställning till det specifika partiet som ett resultat av stimuli. Efter det diskuterar jag resultatet från frågorna om skandaltrötthet. Slutligen sker en diskussion angående mer oväntade resultat som kommit fram i min studie.

4.3.1 Uppfattning om kritisk granskning av partierna

Resultatet av fråga 11 ”*I vilken utsträckning anser du att följande partier blir kritiskt granskade i media?*” går i linje med min hypotes såtillvida att det tydligt visar att det finns en uppfattning hos alla deltagare att Sverigedemokraterna i större utsträckning än Miljöpartiet blir kritiskt granskade i media. Medan Sverigedemokraterna fick ett medelvärde på 5,87 fick Miljöpartiet endast ett medelvärde på 3,81 och skillnaden var statistiskt signifikant. Att deltagarna har den här uppfattningen är en nödvändig förutsättning för att det ska gå att anta att ett partis tidigare grad av negativa publicitet påverkar hur inställningen till partiet blir efter ytterligare en skandal. Vi kan därför nu gå vidare till nästa steg och undersöka på vilket sätt stimuli har påverkat inställningen till partierna, samt om det råder skandaltrötthet gällande Sverigedemokraterna men inte gällande Miljöpartiet.

4.3.2 Skandalens effekt på inställning till partierna

För att avgöra om det finns några signifikanta skillnader i inställning till partierna mellan de deltagare som läst om en skandal eller inte, gör jag separata analyser för de båda partierna. För att mäta skillnaden mellan grupperna har jag använt mig av så kallade T-test (2-tailed), där två grupper medelvärden jämförs med varandra för att se om det finns några signifikanta skillnader mellan dem.

Först börjar jag med att granska resultatet från de grupper som läst artiklar om Sverigedemokraterna. Resultatet (se tabell 2 nedan) visar att det inte uppstått någon signifikant förändring i inställningen till Sverigedemokraterna som konsekvens av

skandalen. Detta går i linje med min hypotes om att en skandal rörande Sverigedemokraterna *inte* ger någon effekt på inställningen till partiet eftersom de redan varit inblandade i många skandaler tidigare.

Tabell 2 Jämförelse mellan Sverigedemokraternas grupper

	Kontrollgrupp Sverigedemokraterna	Stimuligrupp Sverigedemokraterna	Medelvärdesskillnad
7. Vilken är din uppfattning om Sverigedemokraterna?	2,12	1,98	0,14
8. I vilken utsträckning känner du förtroende för Sverigedemokraterna?	1,95	1,73	0,22

* = $p < .05$

Jag går nu över till att granska resultatet från de som läst artiklar om Miljöpartiet. Resultatet (se tabell 3 nedan) visar att det heller inte har uppstått någon signifikant skillnad i inställning till Miljöpartiet som en konsekvens av skandalen. Detta går *inte* i linje med min hypotes eftersom en skandal rörande Miljöpartiet, som inte varit involverad i särskilt många skandaler tidigare, i så fall borde gett en signifikant negativ effekt på deltagarnas inställning till partiet.

Tabell 3 Jämförelse mellan Miljöpartiets grupper

	Kontrollgrupp Miljöpartiet	Stimuligrupp Miljöpartiet	Medelvärdesskillnad
7. Vilken är din uppfattning om Miljöpartiet?	4,44	4,53	0,09
I vilken utsträckning känner du förtroende för Miljöpartiet?	4,02	4,00	0,02

* = $p < .05$

Trots att resultatet gällande inställningen till Sverigedemokraterna (se tabell 2) går i hypotesens linje såtillvida att stimuli inte gett någon direkt effekt hos deltagarna, gör det faktum att inte heller stimuli rörande Miljöpartiet (se tabell 3) lyckats skapa någon signifikant effekt, att min hypotes inte får något stöd. Det har inte gått att visa att det skulle finnas någon direkt skillnad i inställning till olika partier som konsekvens av skandaler. Detta trots att deltagarna haft en tydlig medvetenhet om att Sverigedemokraterna i betydligt större utsträckning än Miljöpartiet blivit kritiskt granskade i media.

Nollresultat innebär alltså att jag inte kan bevisa att min hypotes stämmer. Detta kan bero på två saker: antingen har något gått fel i genomförandet av min studie, vilket då lett till att en effekt som egentligen finns inte framkommit i min undersökning. Vad som möjligtvis kan ha gått fel kommer jag att diskutera i slutdiskussionen.

Alternativt så existerar inte den effekt som jag förväntade mig skulle finnas. Detta kan dock inte säkerställas förrän samma resultat även framkommit i upprepade studier. Om det dock skulle visa sig att det alltså inte finns någon effekt, det vill säga att skandalen inte påverkade inställningen till något av partierna, innebär detta att konsekvenserna för det parti som var inblandad i en skandal inte kan uppfattas som särskilt allvarliga. Då tidigare forskning om skandaler varit oenig kring om skandaler har någon effekt eller inte, skulle min studie i sådana fall då kunna stödja att skandaler, åtminstone när det gäller mutskandaler i en svensk kontext, inte verkar ge någon effekt när det gäller inställningen till partier. Då det förts en vetenskaplig diskussion kring framförallt om skandaler har några *långsiktiga* effekter på väljaropinionen, skulle mitt resultat även då visa på att det inte heller verkar råda några *direkta* effekter på partiets väljaropinion som konsekvens av den här typen av skandal.

4.3.3 Skandaltrötthet

Vi går nu vidare till nästa steg, vilket är att analysera om det finns några skillnader i skandaltrötthet mellan de som läst om en skandal rörande Miljöpartiet och Sverigedemokraterna. Vi jämför därför de båda stimuligruppernas medelvärden med varandra. Resultatet visar att det inte i någon av de tre frågorna (se tabell 4 nedan) har uppkommit någon statistisk signifikans mellan de båda stimuligrupperna. Detta innebär att reaktionen hos de som läst om en skandal rörande Miljöpartiet är så pass lik reaktionen hos de som läst om en skandal rörande Sverigedemokraterna att det inte kan anses vara någon skillnad i graden av skandaltrötthet gällande de olika partierna. Inte heller detta går i linje med min hypotes, som var att deltagarna skulle vara mer trötta på skandaler gällande Sverigedemokraterna.

Tabell 4 Jämförelse skandaltrötthet Miljöpartiet och Sverigedemokraterna

	Stimuligrupp Miljöpartiet	Stimuligrupp Sverigedemokraterna	Medelvärdesskillnad
9. I vilken utsträckning blev du förvånad över nyheten?	2,58	2,09	0,49
10. Fokuserar media för mycket på skandaler?	4,64	4,77	0,13
12. Hur allvarlig är skandalen?	5,12	5,41	0,29

*= $p < .05$

Precis som med skillnaden i inställning till partiet så har alltså inte heller min hypotes om en skandaltrötthet, som endast är knuten till partier med tidigare stor negativ publicitet, fått något stöd. Då det inte rädde någon signifikant skillnad mellan de båda stimuligrupperna i någon utav de frågor som mätte just skandaltrötthet, har min undersökning således inte kunnat visa att skandaltrötthet kan vara specifik till de partier som det redan skrivits mycket om i media.

Som nämnt tidigare så kan nollresultatet antingen bero på att något gått fel i min undersökning, eller att det helt enkelt inte existerar någon skandaltrötthet som är knuten till vissa partier. Som sagt så är det nödvändigt med upprepning av studien för att kunna fastslå om resultatet verkligen innebär detta. Om det dock skulle visa sig att den effekt jag förväntade mig faktiskt *inte* förekommer, finns det några tänkbara förklaringar till vad det kan bero på.

Den ena är att det möjligtvis, i motsatt till vad jag ville bevisa, inte råder en skandaltrötthet gällande endast *vissa* partier, utan att det istället råder en skandaltrötthet där människor i Sverige är trötta på skandaler, *oberoende* av vilket parti som är inblandat. Något som pekar åt det hållet är att både Miljöpartiets och Sverigedemokraternas stimuligrupp fick ett medelvärde mellan 2 och 3 på frågan angående om de blev förvånade över nyheten (se tabell 4, fråga 9). Då skalan var sjugradig, indikerar detta på att det inte ses som särskilt chockerande att en politiker

är inblandad i en mutskandal, oavsett partitillhörighet. Möjligtvis kan detta därför peka på att det råder skandaltrötthet på så sätt att deltagarna till så hög grad har vant sig vid den här typen av skandaler att de inte chockeras över dem: de förväntar sig helt enkelt inte att politiker ska bete sig bättre än såhär. Att deltagarna inte blev förvånade över en kommunal mutskandal går i linje med Erlingsson och Lindes forskning om att det råder en uppfattning om att mutor är vanligt förekommande och därför föga häpnadsväckande.

På frågan om *hur allvarlig skandalen är* (se tabell 4, fråga 12) lutar svaret dock mot att deltagarna ansåg att skandalen var allvarlig, då båda grupper fick ett medelvärde över 5 på den sjugradiga skalan. På frågan om *media fokuserar för mycket på skandaler*, hamnade resultatet mellan 4 och 5 på skalan, vilket inte på något tydligt sätt lutar åt varken ena eller andra hållet. För att kunna dra några konkreta slutsatser om ifall svenskar är skandaltrötta, oberoende av vilket parti det gäller, är det därför i vidare forskning viktigt med en mer representativ undersökning där Sveriges befolkning som helhet kan anses vara representerad. Dessutom är det nödvändigt att göra en internationell jämförelse för att kunna avgöra vad som bör anses uppfattas som en hög grad av skandaltrötthet. Trots att resultatet pekar på att det, om det skulle råda skandaltrötthet, till större del verkar bero på att människor vant sig vid politikers beteende än att de ställer sig kritiska till media, är detta också något som det krävs mer djupgående studier kring innan några slutsatser kan dras.

En alternativ tänkbar förklaring kan dock vara att det varken råder en skandaltrötthet gällande alla eller enskilda partier. Kanske är det istället så att politikernas snedsteg inte är tillräckliga för att människor ska döma ett helt parti utefter dem: kanske skiljer människor helt enkelt på person och organisation. Detta skulle kunna förklara varför inställningen till partiet som helhet inte förändras som konsekvens av skandaler: det finns helt enkelt annat, så som partiets politiska ståndpunkter, som prioriteras före enskilda politikernas uppförande. Skulle detta stämma går det att ifrågasätta idén att, som nämnt i teoridelen, skandaler i Sverige ofta har en moralisk dimension och att politiker förväntas föregå med gott exempel (Jacobsson och Löfmarck, refererad i Bromander, 2012).

4.3.4 Öväntade resultat

Trots att jag inte lyckades få stöd för min hypotes om att ett partis tidigare grad av negativa publicitet påverkar människors inställning till partiet efter en ny skandal, har undersökningen ändå lett fram till en del andra intressanta resultat som jag inte förväntade mig från början. Resultaten framkom när jag gjorde separata analyser för Sverigedemokraternas och Miljöpartiets kontroll- och stimuligrupper.

Bland de deltagare som läste artiklarna om Sverigedemokraterna uppstod det en signifikant skillnad i svaren för frågan om *media fokuserar för mycket på skandaler* (se tabell 5, fråga 10 nedan). Resultatet är väldigt intressant, särskilt då det visade sig vara *kontrollgruppen*, som alltså läst om Sverigedemokraternas förslag om förbättrad matkvalitet, som till störst del anser att media fokuserar för mycket på skandaler.

Tabell 5 Skillnad i skandaltrötthet mellan kontroll-och stimuligrupp Sverigedemokraterna

	Kontrollgrupp Sverigedemokraterna	Stimuligrupp Sverigedemokraterna	Medelvärdeskillnad
9. I vilken utsträckning blev du förvånad över nyheten?	2,50	2,09	0,41
10. Fokuserar media för mycket på skandaler?	5,48	4,78	0,70*
11. I vilken utsträckning anser du att Sverigedemokraterna blir kritiskt granskade i media?	5,80	5,89	0,09

* = $p < .05$

Kommentar: fråga 11 visade en signifikansnivå på 0,023

Vad resultatet kan bero på går givetvis endast att spekulera kring. Att stimuligruppen, som precis blivit exponerad för en skandal rörande Sverigedemokraterna, inte i lika hög utsträckning ansåg att media fokuserar för mycket på skandaler, kanske möjligtvis kan förklaras av den tidigare forskning som visar att skandaler oftast har en direkt effekt, men sällan en långvarig. Visserligen kunde inte resultatet av min

undersökning visa på att det uppkommer någon direkt effekt på inställningen till partiet, men kanske kan skandaler ändå ge andra typer av *direkta* effekter. Möjligtvis värdesätts helt enkelt den här typen av information när den väl framförs, på så sätt att det uppskattas att opassande beteende hos makteliten avslöjas. När det däremot har gått en tid kanske uppskattningen mattas av. Konsekvensen av detta skulle kunna vara att stimuligruppen värdesatte att en skandal gällande Sverigedemokraterna precis avslöjats, medan kontrollgruppen endast tänkte tillbaka på den stora mängd skandaler som uppdagats gällande partiet, och kände därför istället en större skandaltrötthet.

Detta kan även förklara varför skillnaden mellan Miljöpartiets stimuli- och kontrollgrupp inte blev lika stor gällande uppfattningen om medias fokus på skandaler (se tabell 6, fråga 10 nedan). När Miljöpartiets kontrollgrupp tänkte tillbaka på medias fokus på skandaler hade de Miljöpartiets skandaler i bakhuvudet. Då min undersökning tydligt visar att det finns en uppfattning om att Miljöpartiet inte granskas lika kritiskt i media, så ansåg därför troligtvis inte den här kontrollgruppen i lika hög utsträckning att media fokuserar för mycket på skandaler. Skillnaden mot uppfattningen hos Miljöpartiets stimuligrupp blev därför inte lika stor.

Tabell 6 Skillnad i skandaltrötthet mellan kontroll-och stimuligrupp Miljöpartiet

	Kontrollgrupp Miljöpartiet	Stimuligrupp Miljöpartiet	Medelvärdesskillnad
9. I vilken utsträckning blev du förvånad över nyheten?	2,42	2,58	0,16
10. Fokuserar media för mycket på skandaler?	4,97	4,64	0,33
11. I vilken utsträckning anser du att Miljöpartiet blir kritiskt granskat i media?	3,56	4,12	0,56

* = $p < .05$

Ett annat intressant resultat uppkom för Miljöpartiets kontroll- och stimuligrupp. På frågan om i vilken utsträckning deltagarna ansåg att Miljöpartiet blir kritiskt granskade i media (se tabell 6, fråga 11) uppvisade resultatet en signifikansnivå på 0,057, vilket är oerhört nära att nå den statistiska signifikansnivån på 0,05. Resultat

tyder på att det med nästan 95 % säkerhet är så att de som läst om en skandal rörande Miljöpartiet i större utsträckning anser att Miljöpartiet blir kritiskt granskade i media. Liknande samband gick inte att finna hos Sverigedemokraternas grupper. Möjligtvis är det så att då det, när det gäller Sverigedemokraterna, redan finns en allmän medvetenhet om att partiet i hög utsträckning blir kritiskt granskade i media, så är endast *ytterligare* en skandal inte tillräcklig för att skapa någon förändring i den här uppfattningen. För Miljöpartiet däremot, som inte alls har fått lika stor medial uppmärksamhet tidigare, så kanske varje ny skandal i högre grad påverkar uppfattningen om i hur hög utsträckning de blir kritiskt granskade i media. Då detta endast är spekulationer så krävs det självfallet vidare forskning för att kunna dra några konkreta slutsatser kring hur det ligger till.

5. Slutdiskussion

Syftet med min uppsats har varit att undersöka om effekterna av en skandal skiljer sig åt beroende på till vilken grad det berörda partiet tidigare stått i fokus för negativ publicitet i media. Hypotesen har varit att för det parti som inte varit involverad i särskilt många skandaler tidigare, skulle effekterna av skandalen bli större: både beträffande allmänhetens inställning till partiet och hur allmänheten uppfattar skandalen. Jag har pekat på att förklaringen till det här skulle vara att det råder *skandaltrötthet* gällande partier som redan fått mycket negativ publicitet i media.

Tidigare studier har kommit fram till att reaktionerna på en skandal skiljer sig beroende på om *ämnet* som skandalen rör sig om ofta varit föremål för skandaler tidigare samt på hur omständigheterna kring skandalen ser ut, d.v.s. om det exempelvis varit ett eller ett flertal partier inblandade. I min undersökning valde jag att undersöka om även medvetenheten om *vem* som brukar vara inblandad i skandaler också påverkar. Likaså valde jag att sätta skandaltröttheten i ett svenskt perspektiv, något som tidigare studier inom området inte fokuserat på. Min studie ledde dock till ett nollresultat och min hypotes fick därför inte stöd.

5.1 Omprövning av mitt experiment

Som nämndes i resultatdelen så kan nollresultatet av min undersökning antingen bero på att min hypotes inte stämmer, eller att något gick fel i utförandet av mitt experiment. Det är därför önskvärt med en omprövning av min studie, och det finns en del förändringar som möjligtvis kan förbättra förutsättningen för experimentet.

Bland annat hade det varit intressant att se om resultatet blivit annorlunda om experimentet hade skett vid en annan ort då det, som nämnt i teoridelen, finns forskning som visar att göteborgare har en något högre tolerans för mutskandaler än övriga svenskar (Oscarsson och Bauhr, 2011). Möjligheten finns därför att den här acceptansen kan ha påverkat resultatet i min undersökning. Likaså kan det funderas över om det finns bättre platser att utföra experimentet på än just en centralstation. Det märktes nämligen att en del deltagare var aningen stressade när de svarade på enkäten då de hade en tid att passa. Det fanns även en del personer som pratade med

varandra medan de svarade på frågorna, och risken finns därför att de kan ha påverkat varandra. Det krävs därför tydligare riktlinjer för deltagarna vid en omprövning av mitt experiment. Likaså går det inte att utesluta att några kanske "fuskade" när de svarade på stimulikontrollen, och endast letade upp svaren i texten istället för att verkligen läsa hela artikeln noggrant. Detta skulle definitivt vara ogynnsamt för mitt resultat.

Även hur jag utformade min enkät och vilka stimuli jag valde att använda kan ha haft inverkan på resultatet. Då det visserligen var nödvändigt att ställa frågor om alla åtta riksdagspartier för att det inte skulle vara uppenbart vad mitt experiment gick ut på, kan detta ändå varit en nackdel för undersökningen såtillvida att deltagare kan ha känt sig överväldigade och därför inte lagt ner tillräckligt mycket reflektion över sina svar. Likaså kan det faktum att skandalen handlade om en kommunpolitiker i en anonym kommun ha påverkat hur människor uppfattade skandalen: en skandal på "högre" nivå hade möjligtvis kunnat väcka större reaktioner och då hade kanske även skillnaden i inställning till partierna blivit synligare.

Det går heller inte att utesluta att användandet av just Sverigedemokraterna och Miljöpartiet som stimuli av någon anledning kan ha påverkat min undersökning negativt. Partierna valdes på basis av att det ena fått stor medial uppmärksamhet, medan det andra inte fått det. Det kan möjligtvis ha funnits andra faktorer gällande de här partierna som gjorde att mina stimuli inte gav någon effekt. Exempelvis uppfattas ju Sverigedemokraterna, som tidigare nämnt, vara ett kontroversiellt parti vilket möjligtvis kan ha påverkat hur deltagarna svarade. Det går inte att utesluta att om studien hade innefattat andra eller fler partier, kanske resultatet hade blivit annorlunda.

Då försöksdeltagarna i mitt experiment fick läsa fiktiva artiklar där skandalen handlade om mutor, bör det därför även sägas några ord om generalitet i min undersökning. Eftersom tidigare forskning gällande skandaltrötthet visar att olika typer av skandaler leder till olika starka reaktioner, går det därför inte heller att anta att mina resultat gällande mutskandaler kan ses som giltiga för alla typer av skandaler. Jag kan med mitt resultat därför endast säga att när det gäller just mutskandaler på kommunal nivå, så fick min hypotes inte stöd. Då randomiseringen dessutom visade

att det främst var unga människor, personer med en eftergymnasial utbildning samt personer som står på vänstersidan på den politiska skalan som blev representerade i min undersökning, går det heller inte att se resultatet som generellt för hela svenska folket.

5.2 Slutsatser

Resultatet av min studie har alltså inte kunnat visa att några skillnader mellan reaktioner på olika partiers skandaler existerar: det uppkom inte någon signifikant skillnad i inställningen till något av partierna som konsekvens av skandalen. Inte heller uppstod någon signifikant skillnad gällande skandaltrötthet mellan de som fick läsa om en skandal rörande Sverigedemokraterna eller Miljöpartiet. Således fick min hypotes inte stöd och det är därför önskvärt med en omprövning av mitt experiment för att undersöka om resultatet kan ses som allmängiltigt. Trots nollresultatet är min undersökning ändå relevant, då den har gett näring åt en rad nya frågor gällande skandalers inverkan på politiken.

En fråga som kan ställas är om det i Sverige råder en mer allmän skandaltrötthet, som är oberoende av partitillhörighet? Om så är fallet kan det ifrågasättas om medias roll som den tredje statsmakten verkligen tjänar sitt syfte. Det är självklart av ytterst stor vikt att partier granskas, men då en aktiv granskning kanske snarare leder till en större acceptans för felaktigt beteende än att de ger några direkta konsekvenser för inblandade partier, kan det funderas över om media ofrivilligt slår ut den viktiga funktion som de ska fylla. Det bör därför anses viktigt att det här problemet lyfts fram då det finns en risk att en ökad acceptans för den här typen av maktmissbruk i slutändan kan få konsekvenser för Sverige som demokratisk rättsstat.

En alternativ fråga är om människor kanske helt enkelt inte tycker det är rätt att döma ett helt parti för vad några enskilda politiker har gjort: att det helt enkelt finns sådant som väljare prioriterar före enskilda personers skandaler. Detta skulle gå emot idén om att det är viktigt för den svenska befolkningen att förtroendevalda ska föregå med gott exempel, men anledningen beror inte på att de är skandaltrötta. Istället är det kanske bara så att annat än skandaler är av större vikt när man avgör vad man tycker om olika partier.

Dessutom behövs vidare forskning för att förklara de signifikanta skillnader som oväntat uppstod i mitt resultat, såsom hur det kom sig att de som *inte* precis läst om en skandal rörande Sverigedemokraterna i större utsträckning än de som precis gjort det ansåg att media fokuserar för mycket på skandaler. Likaså behövs en förklaring till varför de som precis hade läst om en skandal rörande Miljöpartiet i större utsträckning än de som läst den neutrala artikeln ansåg att Miljöpartiet blir kritiskt granskade i media. En viktig slutsats av min undersökning är således att behovet av vidare forskning inom området är stort, då det fortfarande finns en mängd frågor att besvara.

Referenslista

- Arpi, Ivar. 2014. Därför biter inte skandaler på SD. *Svenska Dagbladet Opinion*. 2 juli.
http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/sd-valjaren-misstror-medier_3709418.svd
(Hämtad: 2014-12-06)
- Asp, Kent (red.). 2012. *Svenska Journalister 1989 – 2011*, Göteborg: JMGs bokserie, nr 66. E-bok.
- Bauhr, Monika; Oscarsson, Henrik. 2011 Svenska folkets syn på korruption i Sören Holmberg, Lennart Weibull & Henrik Oscarsson (red) *Lycksalighetens ö*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Bowler, Shaun och Karp, Jeffrey A. 2004. Politicians, Scandals, and Trust in Government. *Political Behavior* 26 (3), 271-87. doi: 0190-9320/04/0900-0271/0
- Bromander, Tobias 2012. *Politiska skandaler! Behandlas män och kvinnor olika i massmedia?*. Diss., Linnéuniversitetet
- Erlingsson, Gissur Ó; Linde, Jonas. 2011. Det svenska korruptionsproblemet, *Ekonomisk Debatt*, nr 8, 5-18.
- Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Wängnerud, Lena 2012 *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad* 4. Uppl. Stockholm: Nordstedts juridik
- Esaiasson, Peter, Kumlin, Staffan. 2012. Scandal Fatigue? Scandal Elections and Satisfaction with Democracy in Western Europe, 1977–2007. *British Journal of Political Science*, 42, 263-282 doi:10.1017/S000712341100024X
- Hagevi, Magnus. 2012. Förlorar partier på skandaler? Smålandsposten. 5 januari.
[http://www.smp.se/ledare/forlorar-partier-pa-skandaler\(3099077\).gm](http://www.smp.se/ledare/forlorar-partier-pa-skandaler(3099077).gm) (Hämtad: 2014-12-18)
- Hellström, Anders; Nilsson, Tom; Stoltz, Pauline. 2012. Nationalism vs. Nationalism: The Challenge of the Sweden Democrats in the Swedish Public Debate. *Government and Opposition*. 47, 186-205. doi: 10.1111/j.1477-7053.2011.01357.x
- Holender, Robert. 2012. SD:s väljare bryr sig inte om skandalerna. *Dagens Nyheter*. 29 september.
<http://www.dn.se/nyheter/politik/sds-valjare-bryr-sig-inte-om-skandalerna/>(Hämtad: 2014-12-06)
- Ledarsidan. DN. 2014. SD:s tid i riksdagen kantas av skandaler. *Dagens Nyheter*. 5 september.
<http://www.dn.se/nyheter/politik/sds-tid-i-riksdagen-kantas-av-skandaler/>(Hämtad: 2014-11-30)
- Ljunggren, Stig-Björn; Nordstrand, Jonas. 2010. Sverigedemokraterna och Medierna – Valet 2010 och den Mediala Målkonflikten. *Timbro (Medieinstitutet)*

- Maier, Jürgen. 2010. The impact of political scandals on political support: An experimental test of two theories. *International Political Science Review* 32(3): 283–302. doi: 10.1177/0192512110378056
- MediaAkademin. 2012. Förtroendebrometer 2012. http://medieakademien.se/wp-content/uploads/2014/03/2012_MedieAkedemins_Fortroendebrometer.pdf (Hämtad: 2014-12-07)
- Miljöpartiet de gröna. 2014. Människan. <http://www.mp.se/om/partiprogram/manniskan#2.8> (Hämtad: 2014-11-10)
- Nationalencyklopedin. *Skandal*. 2014. <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/skandal> (Hämtad: 2014-11-10)
- Persson, Mikael; Sundell, Anders. 2011. Gästblogg: Kortvariga opinionseffekter av politiska skandaler. *Henrik Ekengren Oscarsson*, 14 oktober <http://www.henrikoscarsson.com/2011/10/gastblogg-kortvariga-opinionseffekter.html> (Hämtad: 2014-12-18)
- Smyth, D.J and Taylor, S.W. 2003. Presidential Popularity; What Matters Most, Macroeconomics or Scandals? *Applied Economics Letter* 10:9, 585-588. doi: 10.1080/1350485032000100189
- Stevenson, Nick. 2000. The Future of Public Media Cultures. *Information, Communication & Society*. 3:2, 192-214. doi: 10.1080/13691180050123703
- Sverigedemokraterna. 2014. Äldrepolitik <http://sverigedemokraterna.se/var-politik/aldrepolitik/> (Hämtad: 2014-11-11)
- Sveriges Riksdag. 2014. Statsmakt. *Ordbok*. <http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Ordbok/statsmakt/> (Hämtad: 2014-12-14)
- Tester, Keith. 1994. *Media, Culture and Morality*. London: Routledge
- Thompson, John B. 2000. *Political Scandal – Power and Visibility in the Media Age* Cambridge: Polity Press
- Thompson, John B. 2001. *Medierna och Moderniteten*. Göteborg: Daidalos förlag
- Valmyndigheten. 2014. Val till riksdagen – Röster. <http://www.val.se/val/val2014/slutresultat/R/rike/> (Hämtad: 2014-11-12)
- Waisbord, Silvio R. 2004. Scandals, Media, and Citizenshops in Contemporary Argentina. *American Behavioral Scientist* 47: 1072-1098. doi: 10.1177/0002764203262278
- Weidmo Uvell, Rebecca. 2014. Media särbehandlar Miljöpartiet. *SVT Opinion*. 24 augusti. (Hämtad: 2014-11-20) <http://www.svt.se/opinion/article2263358.svt>

Wennö, Jonathan. 2014. Politiska mediabilden i toppnyheter. *TNS Sifo*
http://www.tns-sifo.se/media/508075/om_unders_kningen_2014-04-04.pdf (Hämtad:
2014-11-30)

Appendix

Mitt namn är Jenny Landqvist och jag läser på Statsvetarprogrammet på Göteborgs Universitet. Den här undersökningen handlar om hur människor reagerar på nyhetsartiklar gällande politik och politiker. Resultatet kommer att användas till min kandidatuppsats och det vore därför till stor hjälp om du vill delta i undersökningen, där du kommer att vara helt anonym.

Vänligen svara först på frågorna nedan. Läs därefter nyhetsartikeln noggrant och svara sedan på de resterande frågorna genom att ringa in de alternativ som du anser stämmer in bäst.

1. Är du ☐ Man ☐ Kvinna

2. Hur gammal är du? _____ år

3. Hur lång utbildning har du?

☐ Ej fullgjort grundskola (eller motsvarande obligatorisk skola)

☐ Grundskola (eller motsvarande obligatorisk skola)

☐ Studier vid gymnasium, folkhögskola (eller motsvarande)

☐ Examen från gymnasium, folkhögskola (eller motsvarande)

☐ Eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet

☐ Studier vid högskola/universitet

☐ Examen från högskola/universitet

☐ Studier vid/examen från forskarutbildning

4. Hur ställer du dig på den politiska vänster-högerskalan?

☐ Klart till vänster

☐ Något till vänster

☐ Varken vänster eller höger

☐ Något till höger

☐ Klart till höger

Miljöpartiet i [REDACTED] kommun vill storsatsa på förbättrad matkvalitet på äldreboende

I [REDACTED] kommun har Miljöpartiet lagt fram ett förslag på åtgärder för att förbättra matkvaliteten på kommunens äldreboende. Miljöpartiet menar att det är en skam att maten inte tillagas på plats utan transporteras dit från en närliggande kommun.

Att frysa ner mat för att sedan värma upp den igen leder både till att maten smakar betydligt sämre och att en stor del av näringen försvinner. Att många äldre inom äldreomsorgen är undernärda tror vi i Miljöpartiet är ett resultat av den här mattransporteringen, säger kommunpolitikern Johan Svensson (MP).

För att öka matlusten hos de äldre vill Miljöpartiet därför att måltiderna ska tillagas på plats på äldreboendet och att det ska finnas mer än en maträtt att välja på.

Det ska vara en rättighet för de äldre att få avnjuta vällagade och näringsrika måltider varje dag, menar Svensson.

Miljöpartist inblandad i stor mutskandal

En stor utredning kring Miljöpartisten Johan Svensson har inletts sedan det kommit fram att Svensson, som är kommunpolitiker i [REDACTED] kommun, tagit emot mutor från såväl företag som privatpersoner. Enligt källor ska Svensson bland annat utan kostnad ha fått sitt garage renoverat av ett lokalt företag. Bara månader senare vann samma företag en offentlig upphandling om ett renoveringsprojekt av kommunens parkeringshus.

Dessutom ska Johan Svensson, efter att under sommaren fått låna ett fritidshus av en kommunanställd, sett till så att den anställdes mamma kunnat gå före i kön till ett mycket eftertraktat äldreboende i kommunen.

På frågan om Johan Svensson kommer tvingas lämna sitt uppdrag svarar partikollegan Erik Olsson: *Det är först efter att utredningen är klar som vi kommer fatta beslut om detta. Om det skulle visa sig att de här uppgifterna stämmer har Svensson mycket grovt utnyttjat sin maktposition och missbrukat förtroendet från både kommuninvånarna och sina partikollegor i Miljöpartiet. Självklart kommer han då få ta konsekvenserna av detta.*

Johan Svensson själv har valt att varken bekräfta eller dementera uppgifterna.

Sverigedemokraterna i [REDACTED] kommun vill storsatsa på förbättrad matkvalitet på äldreboende

I [REDACTED] kommun har Sverigedemokraterna lagt fram ett förslag på åtgärder för att förbättra matkvaliteteten på kommunens äldreboende. Sverigedemokraterna menar att det är en skam att maten inte tillagas på plats utan transporteras dit från en närliggande kommun.

Att frysa ner mat för att sedan värma upp den igen leder både till att maten smakar betydligt sämre och att en stor del av näringen försvinner. Att många äldre inom äldreomsorgen är undernärda tror vi i Sverigedemokraterna är ett resultat av den här mattransporteringen, säger kommunpolitikern Johan Svensson (SD).

För att öka matlusten hos de äldre vill Sverigedemokraterna därför att måltiderna ska tillagas på plats på äldreboendet och att det ska finnas mer än en maträtt att välja på.

Det ska vara en rättighet för de äldre att få avnjuta vällagade och näringsrika måltider varje dag, menar Svensson.

Sverigedemokrat inblandad i stor mutskandal

En stor utredning kring Sverigedemokraten Johan Svensson har inletts sedan det kommit fram att Svensson, som är kommunpolitiker i [REDACTED] kommun, tagit emot mutor från såväl företag som privatpersoner. Enligt källor ska Svensson bland annat utan kostnad ha fått sitt garage renoverat av ett lokalt företag. Bara månader senare vann samma företag en offentlig upphandling om ett renoveringsprojekt av kommunens parkeringshus.

Dessutom ska Johan Svensson, efter att under sommaren fått låna ett fritidshus av en kommunanställd, sett till så att den anställdes mamma kunnat gå före i kön till ett mycket eftertraktat äldreboende i kommunen.

På frågan om Johan Svensson kommer tvingas lämna sitt uppdrag svarar partikollegan Erik Olsson: *Det är först efter att utredningen är klar som vi kommer fatta beslut om detta. Om det skulle visa sig att de här uppgifterna stämmer har Svensson mycket grovt utnyttjat sin maktposition och missbrukat förtroendet från både kommuninvånarna och sina partikollegor i Sverigedemokraterna. Självklart kommer han då få ta konsekvenserna av detta.*

Johan Svensson själv har valt att varken bekräfta eller dementera uppgifterna.

5. Vad handlade artikeln om?

Politiker inblandad i mutskandal

Förslag om förbättrad matkvalitet på det lokala äldreboendet

6. Vilket parti handlade artikeln om?

Sverigedemokraterna

Vänsterpartiet

Miljöpartiet

Centerpartiet

Socialdemokraterna

Folkpartiet

Moderaterna

Kristdemokraterna

7. Vilken är din uppfattning om följande partier?

1 = tycker mycket illa om partiet

7 = tycker mycket bra om partiet

Sverigedemokraterna 1 2 3 4 5 6 7

Miljöpartiet 1 2 3 4 5 6 7

Socialdemokraterna 1 2 3 4 5 6 7

Moderaterna 1 2 3 4 5 6 7

Vänsterpartiet 1 2 3 4 5 6 7

Centerpartiet 1 2 3 4 5 6 7

Folkpartiet 1 2 3 4 5 6 7

Kristdemokraterna 1 2 3 4 5 6 7

8. *I vilken utsträckning känner du förtroende för följande partier?*

1 = inget förtroende alls

7 = mycket stort förtroende

Sverigedemokraterna	1	2	3	4	5	6	7
Miljöpartiet	1	2	3	4	5	6	7
Socialdemokraterna	1	2	3	4	5	6	7
Moderaterna	1	2	3	4	5	6	7
Vänsterpartiet	1	2	3	4	5	6	7
Centerpartiet	1	2	3	4	5	6	7
Folkpartiet	1	2	3	4	5	6	7
Kristdemokraterna	1	2	3	4	5	6	7

9. *I vilken utsträckning blev du förvånad över nyheten?*

1 = inte alls förvånad

7 = väldigt förvånad

1 2 3 4 5 6 7

10. *I vilken utsträckning anser du att media fokuserar **för mycket** på skandaler?*

1 = i mycket liten utsträckning

7 = i mycket stor utsträckning

1 2 3 4 5 6 7

11. *I vilken utsträckning anser du att följande partier blir kritiskt granskade i media?*

1 = väldigt sällan

7 = väldigt ofta

Sverigedemokraterna	1	2	3	4	5	6	7
Miljöpartiet	1	2	3	4	5	6	7
Socialdemokraterna	1	2	3	4	5	6	7
Moderaterna	1	2	3	4	5	6	7
Vänsterpartiet	1	2	3	4	5	6	7
Centerpartiet	1	2	3	4	5	6	7
Folkpartiet	1	2	3	4	5	6	7
Kristdemokraterna	1	2	3	4	5	6	7

12. *Hur allvarlig anser du att den här skandalen är?*

1 = Inte alls allvarlig

7 = Väldigt allvarlig

1 2 3 4 5 6 7

Artikeln du läste var baserad på verkliga händelser, men är fiktiv.

Stort tack för din medverkan!